

Till: Arbetsmiljöverket, 112 79 Stockholm

Verdandi är inte en officiell remissinstans vad gäller detta förslag. Men när vi fått kännedom om förslaget, vill vi gärna inkomma med våra synpunkter i ett spontant remissvar. Detta eftersom vi befarar att förslaget får negativa konsekvenser för medlemmar och deltagare i vår verksamhet, samt negativa följder för anställda som är i behov av rehabilitering.

Verdandis synpunkter över Arbetsmiljöverkets förslag om nya föreskrifter och allmänna råd om arbetsanpassning

Arbetsmiljöverkets förslag om nya föreskrifter om arbetsanpassning ska enligt förslaget ersätta nuvarande föreskrifter om arbetsanpassning och rehabilitering. Verdandi anser att förslaget inte bidrar till att tydliggöra hur reglerna ska tillämpas. Vi befarar att det nya förslaget öppnar upp för lokala tolkningar av regelverket och att människor i behov av rehabilitering inte får det, samt gör det lättare för arbetsgivare att inte möta anställdas behov av rehabilitering. Verdandi finner förslaget bristfälligt genomarbetat och otydligt. Det saknar såväl en konsekvensanalys av vissa regelförändringar som följderna för arbetstagare som skyddslagstiftningen ska värna. Verdandi motsätter sig därför förslaget i sin helhet.

Förslagets effekt blir kontraproduktiv, anser Verdandi, gentemot de avsiktsförklaringar om friskare arbetsplatser, som arbetsmarknadens parter och regeringen slutit i syfte att förebygga ohälsa och stärka möjligheterna för sjukskrivna arbetstagare att återgå till arbetet.

Verdandi är arbetarnas socialpolitiska organisation. Det innebär bland annat att vi är en organisation som träffar och organiserar människor som av olika skäl står utanför arbetsmarknaden varje dag, och har god insyn i vilka konsekvenser det får för människor. Med Arbetsmiljöverkets förslag befarar vi att fler arbetstagare i behov av rehabilitering inte får det och som en följd därav straffas ut från den ordinarie arbetsmarknaden.

- Jämfört med nuvarande föreskrifter blir det nya förslaget uddlöst gällande rehabilitering. Nya förslaget gäller endast organisering av arbetsanpassning. Nuvarande reglering runt rehabilitering lämnas

utan tillämpningsregler. Verdandi anser att det är olämpligt att lämna ansvaret för rehabilitering utan detaljerade regler som hjälper arbetsgivare och skyddsombud att veta hur reglerna ska levas upp till enligt lagstiftaren.

- Verdandi ifrågasätter att man i det nya förslaget har tagit bort såväl kompetenskrav, resurskrav som en tydlig ansvarsfördelning för vem som har ansvar för arbetsanpassning och rehabilitering. På vilket sätt underlättar och tydliggör det den centrala frågan om vem som gör vad och vad som krävs? Det är centralt att det finns en ansvarig person på arbetsplatsen som organiserar arbetsanpassning och rehabilitering. Det är lika viktigt att den personen har kunskaper och resurser att klara uppgiften. Det handlar om att ha tillräcklig kompetens för att exempelvis förstå när expertkompetens behövs och när kontakter med Försäkringskassan behöver tas.
- Arbetsmarknadsverket borde i det nya förslaget tydliggjort med detaljerade regler hur arbetsanpassnings- och rehabiliteringsverksamheten ska organiseras och utformas för att säkerställa att reglerna efterlevs. Att, som i förslaget, mönstra ut rehabiliteringsbegreppet från föreskrifterna är kontraproduktivt i förhållande till intentionerna med lagregeln i 30 kap socialförsäkringsbalken. Vidare anser vi att lagändringen i socialförsäkringsbalken ger Arbetsmiljöverket i uppdrag att utöva tillsyn utifrån tillämpningsföreskrifter om rehabilitering.
- Verdandi saknar framförallt nuvarande regel om rehabilitering vid missbruk av berusningsmedel. Det är inte likvärdigt att påstå att det omhändertas av SAM och riskbedömning.
- Nuvarande regler vid rehabilitering av missbruk ligger till grund för arbetsgivares rutiner vid berusningsmedel och missbruk. Utan regeln befärrar Verdandi att det goda arbetet som idag görs på många arbetsplatser inte skulle upplevas som lika motiverande i ett startskede. Det drabbar i sådana fall den som är i behov av rehabilitering i arbetslivet.
- Det är en grav normförskjutning att gå från att betrakta beroendeproblematik som en sjukdom till att nu endast uppfattas som en arbetsplatsrisk. Den förskjutningen, om den förverkligas, kommer att leda till ett än större stigmatiserande av människor med beroendeproblematik på arbetsmarknaden. Det bidrar till ökad otrygghet i anställningen och, befärrar Verdandi, kommer att minska tillgången till rehabiliterande insatser.

Verdandi kan sammanfatta våra synpunkter om Arbetsmiljöverkets förslag på detta sätt:

1. Det saknar regler kopplat till rehabilitering och rehabilitering av missbruk.
2. Det medför ett stort utrymme för lokala tolkningar och osäkerhet om tillämpningen sker korrekt eller inte.
3. Förslaget saknar konkretion och tydlighet.
4. Förslaget betraktar beroendeproblematik som endast en arbetsplatsrisk. Att ta bort sjukdomsbegreppet är felaktigt utifrån hur vi i samhället ser på beroendeproblematik (missbruk) och riskerar att öka stigmatiseringen av människor i arbetslivet som lider av sjukdomen.
5. Om föreslagna föreskrifter träder i kraft ser Verdandi det som en nedmontering av arbetarskyddet.
6. I slutändan riskerar förslaget bidra till att minska rehabiliteringsinsatserna i arbetslivet för människor med beroendeproblematik. Det i sin tur kommer indirekt leda till att fler människor under lång tid eller permanent hamnar i långvarigt utanförskap från arbetsmarknaden.

Med detta är vår förhoppning att Arbetsmiljöverket återkommer med ett mer genomarbetat förslag. Vi önskar att det djupare bottnar i de avsiktsförklaringar som arbetsmarknadens parter och regeringen slutit i syfte att förebygga ohälsa och stärka sjukskrivna arbetstagares återgång till arbetet.

Med vänlig hälsning:

VERDANDI

Rasken Andreasson
Ordförande Verdandi

Kerstin Källander
Förbundssekreterare Verdandi